

Programma van
Toetsing en Afsluiting

Havo 4

Schooljaar 2022-2023

Reglement Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

Aanvullende regels

Het programma van toetsing en afsluiting (PTA) geeft een uitwerking van het schoolexamen dat deel uitmaakt van het eindexamen.

- In het PTA wordt een uitwerking gegeven van de schoolexamens per vak.
- In het PTA zijn regels weergegeven die een **aanvulling** vormen op het Examenreglement Openbaar Voortgezet Onderwijs en daar onlosmakelijk mee zijn verbonden.

Artikel 1 – Algemeen

1. Het schoolexamen bestaat uit:
 - A. Mondelinge toetsen;
 - B. Schriftelijke toetsen met gesloten en/of open vragen;
 - C. Praktische opdrachten, waartoe ook practica behoren;
 - D. Het profielwerkstuk;
 - E. Handlingsdelen.
2. In het programma van toetsing en afsluiting wordt per vak ten minste aangegeven welke onderdelen in welke periode worden afgelegd en wat de weging is van de verschillende toetsen en praktische opdrachten.
3. Het schoolexamen als geheel wordt voorafgaand aan het Centraal Examen afgesloten.
4. Voor het afnemen van de toetsen van het schoolexamen worden toetsperiodes georganiseerd. De toetsen worden in deze toetsperiodes afgenomen. Een aantal toetsen wordt buiten deze periodes afgenomen. Om welke toetsen het gaat, staat vermeld in de vakspecifieke regelingen van het PTA. Het inleveren van praktische opdrachten en het profielwerkstuk, het afleggen van de handelingen en het doen van practica zijn niet aan deze periodes gebonden. De tijdstippen van inleveren of afleggen, zijn in de vakspecifieke regelingen opgenomen.
5. In het eindexamenjaar ontvangen de leerlingen een overzicht van de behaalde cijfers en andere beoordelingen in het examendossier. Na controle tekenen de meerderjarige leerlingen of ouders/verzorgers van minderjarige leerlingen de lijst met cijfers voor akkoord. Hiermee zijn de beoordelingen voor de afgelegde onderdelen van het examendossier definitief. Indien de lijst met cijfers niet binnen de door de schoolleider vastgestelde termijn voor akkoord ondertekend is aangeleverd worden alle cijfers en overige beoordelingen op deze lijst definitief.
6. Examinatoren van de examenvakken stellen het programma, de opgaven en de beoordeling vast.

Artikel 2 – Cijferbepaling

1. Het cijfer van het schoolexamen wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot 10. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de in het eerste lid genoemde cijfers gebruikt met daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.
2. In afwijking van het eerste lid worden de handelingen van het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel beoordeeld als "onvoldoende", "voldoende" of "goed". Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de kandidaat. Bij een blijvend resultaat "onvoldoende" kan uiteindelijk geen examenuitslag worden vastgesteld. Een eventueel "Handelingsdeel" dient met de beoordeling "naar behoren" te worden afgerond. Bij het ontbreken van een van deze positieve beoordelingen kan geen eindcijfer voor het schoolexamen worden vastgesteld en kan derhalve niet aan het Centraal Examen worden deelgenomen.
3. De vakken CKV en maatschappijleer en het profielwerkstuk tellen bij de vaststelling van de uitslag voor het eindexamen op een andere wijze mee dan de andere vakken. Uit de **eind**cijfers (het gaat om gehele getallen) van deze vakken en het profielwerkstuk wordt het combinatiecijfer berekend. Het combinatiecijfer telt mee in de bepaling van de uitslag van het eindexamen. Zie ook de slaagzakregeling.
4. De weging van de diverse onderdelen per vak wordt vermeld in de vakspecifieke regelingen die in het PTA zijn opgenomen.

5. Specifieke cijferberekening
 - 5.1. Het eindcijfer voor het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de cijfers die een leerling voor de verschillende onderdelen van het schoolexamen heeft behaald.
 - 5.2. Indien het een schoolexamen van een vak betreft, dat met een centraal examen wordt afgesloten, is het eindcijfer schoolexamen een cijfer op één decimaal. Bij de bepaling van het eindcijfer van de schoolexamencijfers is er verschil tussen de vakken met toetsen en praktische opdrachten en de vakken met alleen toetsen:
 - Bij vakken met alleen toetsen worden alle cijfers gemiddeld, rekening houdend met de bijbehorende gewichten.
 - Bij vakken met zowel toetsen als praktische opdrachten gaat de berekening als volgt:
 - o Alle cijfers voor de toetsen (schriftelijk, mondeling of luistertoetsen) worden gemiddeld, rekening houdend met de onderlinge gewichten; vervolgens wordt dit gemiddelde in één stap afgerond op één decimaal;
 - o Alle cijfers voor de praktische opdrachten worden gemiddeld, rekening houdend met de onderlinge gewichten; ook dit cijfer wordt in één stap afgerond op één decimaal;
 - o Het gemiddelde cijfer schoolexamen wordt nu berekend door de beide hierboven genoemde gemiddelde cijfers (voor zowel toetsen als voor praktische opdrachten zijn dit cijfers op één decimaal) weer te middelen en in één stap af te ronden op een cijfer op één decimaal. De vastgestelde onderlinge gewichten staan benoemd in de vakspecifieke delen van dit PTA.
 - 5.3. Indien het een schoolexamen van een vak betreft dat niet met een centraal examen wordt afgerond, is het eindcijfer voor het schoolexamen een geheel getal. De afronding geschiedt in twee stappen: eerst wordt er op één decimaal afgerond; daarna wordt het op één decimaal afgeronde cijfer op een heel cijfer afgerond.
6. Bij de beoordeling van een mondelinge toets zal door de examinator een proces-verbaal worden opgesteld.
7. De examinator stelt de kandidaat zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk vóór een in de jaaragenda opgenomen datum in kennis van het resultaat van de beoordeling. Deze beoordeling wordt binnen drie weken na afname vastgesteld. Voor praktische opdrachten en het profielwerkstuk geldt dat de beoordeling binnen 4 weken aan de kandidaat wordt meegedeeld.

Artikel 3 – Handelingsdelen en praktische opdrachten

1. Handelingsdelen worden in de vakspecifieke regelingen nader omschreven.
2. Per handelingsdeel wordt aangegeven op welk moment zij minimaal "naar behoren" moeten zijn afgerond. Bij het ontbreken van een van deze positieve beoordelingen kan geen eindcijfer voor het schoolexamen worden vastgesteld en kan derhalve niet aan het Centraal Examen worden deelgenomen.
3. Regeling praktische opdrachten:
 - a) Bij het verstrekken van een praktische opdracht geeft de examinator het tijdstip aan waarop de opdracht uiterlijk moet zijn ingeleverd.
 - b) De examinator houdt daaraan voorafgaand voortgangscontroles.
 - c) De beoordelingscriteria voor praktische opdrachten zullen tegelijk met de opdracht aan de kandidaat worden verstrekt.
 - d) Overschrijding van het tijdstip van inleveren betekent het volgende:
 - De punten die worden toegekend voor proces en planning worden in mindering gebracht. De examinator brengt de afdelingsleider op de hoogte van de overschrijding van de inlevertermijn.
 - Indien de kandidaat vervolgens nalaat het werk binnen 5 schooldagen in te leveren zijn de bepalingen uit artikel 5 van het Examenreglement openbaar voortgezet onderwijs van toepassing.
 - e) Praktische opdrachten zijn niet herkansbaar.
 - f) Praktische opdrachten worden aan de examinator persoonlijk ter hand gesteld.
 - g) Bij onverwachte afwezigheid van de examinator wordt de praktische opdracht voor het uiterlijk inlevermoment ingeleverd bij de afdelingsleider.
 - h) De kandidaat draagt er zorg voor te beschikken over kopieën van de praktische opdrachten.
 - i) Indien de kandidaat aantoonbaar werk van een ander heeft ingeleverd waaronder zijn begrepen kopieën van het internet zijn de bepalingen uit artikel 6 van het Examenreglement openbaar voortgezet onderwijs van toepassing.

Artikel 4 – Het profielwerkstuk

1. Met betrekking tot het profielwerkstuk heeft de individuele leerling keuzemogelijkheden. Het profielwerkstuk heeft betrekking op één vak of meer vakken. Het vak of de vakken waarop het profielwerkstuk betrekking heeft maakt onderdeel uit van het gehele pakket of profiel van de leerling. Ten minste een van deze vakken is een zogenaamd groot vak (op havo heeft een groot vak een omvang van minimaal 320 studielasturen en op atheneum van minimaal 440 studielasturen).
2. Het profielwerkstuk wordt afzonderlijk beoordeeld met een cijfer dat wordt meegenomen bij de berekening van het combinatiecijfer.
3. De studielast van het profielwerkstuk bedraagt 80 studielasturen.
4. Bij het verstrekken van de opdracht voor het profielwerkstuk geeft de examinator het tijdstip aan waarop het profielwerkstuk uiterlijk moet zijn ingeleverd.
5. Het profielwerkstuk wordt de examinator persoonlijk ter hand gesteld. Bij diens afwezigheid wordt het persoonlijk overhandigd aan de afdelingsleider havo of atheneum.
6. De leerling dient een kopie van het ingeleverde profielwerkstuk en van de procesbeschrijving te bewaren.
7. De beoordelingscriteria voor profielwerkstukken zullen gelijktijdig met de opdracht door de examinator aan de kandidaten worden verstrekt.
8. Nadere bijzonderheden betreft het profielwerkstuk zijn opgenomen in de "Handleiding profielwerkstuk".

Artikel 5 – Rekenen

1. Kandidaten die het vak wiskunde niet in het eindexamenpakket hebben opgenomen moeten een schoolexamen afleggen waarvan het resultaat op de cijferlijst dient te worden vermeld.
2. Kandidaten in Havo 4 leggen daartoe een schoolexamen af dat 1 herkansingsmogelijkheid kent in datzelfde leerjaar. Kandidaten in Havo 5 krijgen indien gewenst in het examenjaar nog een extra mogelijkheid tot herkansing.
3. Voor een leerling die deelneemt aan het examenprogramma Havo en het vak wiskunde als extra vak heeft gekozen, geldt het volgende: als de leerling het vak wiskunde uiteindelijk niet in de uitslagbepaling van het eindexamen laat meetellen, wordt het behaalde eindexamenresultaat wiskunde gezien als de uitslag van het schoolexamen rekenen

Artikel 6 – Herkansingen schoolexamen

1. De herkansingsregeling heeft betrekking op de schriftelijke, mondelinge en luistertoetsen van het schoolexamen. Praktische opdrachten zijn niet herkansbaar.
2. De herkansingsregeling is niet van toepassing op het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel, alsmede de praktische opdrachten (waaronder de practica), het profielwerkstuk en de handelingsdelen.
3. Per afgelegde toets mag nooit meer dan één herkansing worden gedaan.
4. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en de oorspronkelijke toets afname geldt als het definitieve cijfer voor de toets.
5. Herkansing
 - 5.1. De afname van de herkansingen van de schoolexamens in het voorexamenjaar havo/atheneum vindt aan het einde van het schooljaar plaats na afloop van de afgenomen schoolexamentoetsen. De herkansing schoolexamens vindt in dezelfde periode plaats als de herkansing van de voortgangstoetsen. Een leerling krijgt de gelegenheid maximaal 4 toetsen te herkansen uit de **gezamenlijke** schoolexamens en voortgangstoetsen.
 - 5.2. Een leerling van 5 havo of 6 atheneum heeft 2 herkansingsrondes. De eerste herkansingsronde heeft betrekking op de toetsperiode I; de tweede herkansingsronde op de toetsperiodes II (luistertoetsen) en toetsperiode III.

In beide herkansingsronden mogen de leerlingen twee toetsen herkansen waarbij ze een keuze maken uit de herkansbare toetsen uit de betreffende perioden.

6. Afwezigheid
 - Bij afwezigheid tijdens het herkansingsmoment van een toets vervalt de mogelijkheid tot herkansing.
 - Ouders dienen voor wat betreft de toetsperiodes bij ziekte of bijzondere omstandigheden hun kind telefonisch bij de afdelingsleider af te melden.
 - De leerling neemt direct na terugkomst op school het initiatief tot het maken van een afspraak met de docent om het gemiste examenwerk in te halen.
Als een leerling het initiatief tot het inhalen van de gemiste schoolexametoets niet neemt zal de gemiste toets worden afgenomen op het moment waarop herkansingen plaatsvinden. Daarmee vervalt dan het recht op herkansing van deze **ingehaalde** toets.
7. De herkansingen worden binnen de gestelde termijn, nadat de leerlingen daartoe schriftelijk zijn uitgenodigd eveneens schriftelijk door de kandidaat aangevraagd.

Artikel 7 – Herexamen

1. De vakken maatschappijleer en CKV kennen geen Centraal Examen. Het eindcijfer van het schoolexamen is voor deze vakken tevens het eindcijfer.

Voor deze vakken kan een herexamen worden afgelegd waarbij het hoogst behaalde resultaat als definitief wordt vastgesteld.

2. Leerlingen waarvan de eindcijfers van het schoolexamen lager zijn dan een 7 kunnen deelnemen aan het herexamen.
3. Vorm en inhoud van het herexamen worden beschreven in het vakdeel van het PTA.

Artikel 8 – Afwezigheid en te laat komen

1. Wanneer een kandidaat zich aan een onderdeel van het schoolexamen onttrekt of zonder geldige reden bij een onderdeel van het schoolexamen afwezig is, zal worden gehandeld conform artikel 10d van het Examenreglement StOVOG.
2. Een leerling die te laat komt, kan tot uiterlijk 10 minuten na het tijdstip van aanvang van de toets worden toegelaten tot de ruimte waarin het schoolexamen wordt afgenomen. Het tijdstip waarop de toets eindigt, is voor deze kandidaat evenwel hetzelfde als voor de overige kandidaten.
3. Een kandidaat die te laat komt tijdens een luistertoets, mag – indien er sprake is van een luistertoets bestaande uit aparte onderdelen waarbij tussen deze onderdelen wordt gepauzeerd - pas bij aanvang van het eerstvolgende onderdeel worden toegelaten tot het lokaal waar het examen wordt afgelegd. Het gemiste onderdeel mag niet op een later tijdstip worden ingehaald.
Bij een volledig gemiste toets wordt door de schoolleider het resultaat 1 vastgesteld. Op dit resultaat is de herkansingsregeling van toepassing.

Artikel 9 – Doubleren in voorexamenjaar

1. De kandidaten doen alle schoolexametoetsen opnieuw met uitzondering van het genoemde in het volgende artikel.
2. Een leerling die is gedoubleerd mag het eindcijfer Schoolexamen van het vak dat in het voorlaatste schooljaar is afgesloten laten staan indien het eindcijfer SE voor dat vak 6 of hoger is. De leerling hoeft dit vak dan niet meer te volgen in het schooljaar dat hij/zij voor de tweede keer volgt.

Artikel 10 – Deelname aan het centraal examen (wettelijk voorschrift)

De leerling dient het schoolexamen te hebben afgesloten vóór de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. Dit betekent dat voor alle examenonderdelen zoals die in het PTA zijn vermeld een resultaat moet zijn behaald.

Artikel 11 – Afwijking wijze van examineren

De schoolleider kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de schoolleider de wijze waarop het examen zal worden afgelegd.

Bijlage 1

Overzicht van perioden, data van toetsen en herkansingen:

In dit PTA wordt onderscheid gemaakt tussen de examenklassen en niet-examenklassen. In de onderstaande datalist wordt steeds aangegeven voor welke leerjaren het betreffend onderdeel van toepassing is. Wanneer er is aangegeven dat het voor alle bovenbouwklassen geldt, betreft dit alle leerjaren 4 en hoger van alle drie de afdelingen (mavo, havo en atheneum).

Dinsdag 23 t/m vrijdag 26 augustus 2022

Startweek | alle bovenbouwklassen

Maandag 14 november met uitloop t/m maandag 21 november 2022

Toetsweek 1 | alle bovenbouwklassen

Donderdag 8 december 2022

Resultaten toetsweek 1 in Magister | alle bovenbouwklassen

Maandag 6 februari met uitloop t/m vrijdag 17 februari 2023

Toetsweek 2 | alle bovenbouwklassen

Donderdag 16 maart 2023

Resultaten toetsweek 2 in Magister | alle bovenbouwklassen

Maandag 8 mei met uitloop t/m dinsdag 16 mei 2023

Toetsweek 3 | 4 havo, 4 atheneum en 5 atheneum

Woensdag 7 juni 2023

Resultaten toetsweek 3 in Magister | 4 havo, 4 atheneum en 5 atheneum

Donderdag 8 juni 2023

Deadline aanvraag herkansingen (toetsweek 1 t/m 3) | 4 havo, 4 atheneum en 5 atheneum

Woensdag 14 juni t/m vrijdag 16 juni 2023

Herkansingsronde | 4 havo, 4 atheneum en 5 atheneum

PO.1 | Literatuurgeschiedenis middeleeuwen

Weegfactor 1

Afnamemoment **Maart/april** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **E3**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

Hd.1 | Portfolio leerjaar 4Weefactor **0**Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**Type toets **Handelingsdeel** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B, C, D, E**

Toelichting:

Het portfolio bestaat uit schriftelijke en mogelijk mondelinge verwerkingsopdrachten waarvan de exacte inhoud en inleverdata lopende het schooljaar bekend worden gemaakt via Magister. Als handelingsdeel moet dit onderdeel met een voldoende worden afgesloten.

Leesboekje 1 maakt onderdeel uit van dit portfolio. In plaats van een leesboekje kan er ook sprake zijn van een verzameling verhalen/fragmenten/gedichten.

Toelichting schoolexamens

Hd.1 | Portfolio leerjaar 4Weefactor **0**Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**Type toets **Handelingsdeel** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B, C, D, E**

Toelichting:

Het portfolio bestaat uit schriftelijke en mogelijk mondelinge verwerkingsopdrachten waarvan de exacte inhoud en inleverdata lopende het schooljaar bekend worden gemaakt via Magister. Als handelingsdeel moet dit onderdeel met een voldoende worden afgesloten.

Leesboekje 1 maakt onderdeel uit van dit portfolio. In plaats van een leesboekje kan er ook sprake zijn van een verzameling verhalen/fragmenten/gedichten.

Toelichting schoolexamens

T.1 | Telproblemen

Weegfactor 1

Afnamemoment **Mei** | Tijdsduur **45 min.** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B3**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

T.1 | Formules manipulerenWeefactor **2**

Afnamemoment **Mei** | Tijdsduur **60 min.** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A2, A3**

Toelichting:

Hd.1 | PresentatieWeefactor **0**

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **20 min.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Handelingsdeel** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **A1, A2, A3**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

T.1 | Schaarste en ruil. LWEO lesbrieven: 'crisis' en 'rekenomie'

Weefactor 1

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **90 min.** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B, C**

Toelichting:

PO.1 | Dossier 'klaslokaalexperimenten'

Weefactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **A5, J**

Toelichting:

PO.2 | Onderzoek 'Keuzeonderwerp 1'

Weefactor 1

Afnamemoment **Mei-juni** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Ja**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, A4, K**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

Binnen het examenprogramma economie voor de HAVO-bovenbouw wordt door de vakgroep economie/bedrijfseconomie gewerkt met de digitale methode van LWEO. Tijdens het leerjaar zullen schriftelijke, summatieve en formatieve voortgangstoetsen worden afgenomen gebaseerd op deze lesmethode.

Klaslokaalexperimenten zijn korte interactieve oefeningen in een spelvorm waarbij een actieve, participerende houding van de leerling wordt verwacht. De buitenwereld wordt in het klaslokaal binnengehaald. Het leerdoel is om economische mechanismen aan te leren en te koppelen aan de praktijk.

Keuzeonderwerpen moeten bestaan uit minimaal twee van deze verplichte, economische contexten: arbeidsmarkt, sociale zekerheid, Europese integratie, onderwijs en menselijk kapitaal, pensioenen, huis & hypotheek, prijzenoorlog, CAO, maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO), faillissement en aansprakelijkheid, ECB en stabiliteitspact. Het leerdoel is om zelfstandig een eenvoudig economisch onderzoek op te zetten over een concreet maatschappelijk vraagstuk.

T.1 | Van persoon naar rechtspersoon - Van Persoonlijk plan tot perspectief op de organisatie

Weegfactor 1

Afnamemoment **Mei-juni** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B1, B2, B3, B4**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

T.1 | Functionele materialen

Weegfactor 1

Afnamemoment **Voorjaar 4 Havo** | Tijdsduur **5 min.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **D2**

Toelichting:

PO.1 | Technische automatisering

Weegfactor 2

Afnamemoment **Eind 4 Havo** | Tijdsduur **90 min.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **G2**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

PO.1 | Kwalitatieve analyse

Weegfactor 2

Afnamemoment **Juni** | Tijdsduur **90 min.** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **A1, A5, A13, D2**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

PO.1 | Grensregio VS - MexicoWeefactor **1**Afnamemoment **Januari** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, A2, B1**

Toelichting:

PO.2 | Het Middellandse ZeegebiedWeefactor **1**Afnamemoment **Begin april** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, A2, C1**

Toelichting:

PO.3 | LeefomgevingWeefactor **2**Afnamemoment **Juni** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, A2, E2**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

PO.1 | Thema 2, 3, 6

Weegfactor 2

Afnamemoment **Juni** | Tijdsduur **90 min.** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B2, B3, C1, E2**

Toelichting:

Thema 2 Cellen: 2.1, 2.3 en 2.5

Thema 3 Onderzoek doen: 3.1, 3.2, 3.3 en 3.4

Thema 6 Voeding, vertering en gezondheid: 6.1, 6.2, 6.3

Toelichting schoolexamens

PO.1 | Film kenmerkend aspect 1-4

Weegfactor 1

Afnamemoment **Jan/feb** | Tijdsduur **15 min.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

T.1 | Wat is maatschappijleer? Rechtsstaat & Parlementaire democratie

Weefactor 4

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **90 min.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B en C**

Toelichting:

- Informatievaardigheden, benaderingswijzen, maatschappelijke vraagstukken bestuderen en analyseren.
- De beginselen van de rechtsstaat.
- Leerlingen bestuderen het parlementair stelsel, leren het proces van politieke besluitvorming kennen en leren hoe zij zelf invloed kunnen uitoefenen op de politiek.

T.2 | Verzorgingsstaat & Pluriforme samenleving

Weefactor 3

Afnamemoment **Maart** | Tijdsduur **90 min.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **D, E**

Toelichting:

Leerlingen bestuderen de ontwikkeling van de nachtwakersstaat naar de moderne verzorgingsstaat en de ontwikkeling van de Nederlandse samenleving tot een pluriforme samenleving.

Er wordt nadruk gelegd op de actuele problemen en hun oplossingen.

T.3 | Herexamen (inhoud T.1 en T.2)

Weefactor 7

Afnamemoment **Juni** | Tijdsduur **120 min.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B, C, D en E**

Toelichting:

Na afsluiting van de schoolexamens volgt een eindcijfer. Bij een behaald eindcijfer dat lager is dan een 6,0 bestaat de mogelijkheid tot het afleggen van een herexamen. Het herexamen bestaat uit alle leerstof van de Toetsen T.1 en T.2.

Het eindcijfer wordt na herexamen vastgesteld op grond van de verhoudingen 70% herexamen en 30 % reeds afgelegde praktische opdrachten. Het hoogste resultaat wordt definitief vastgesteld als eindcijfer.

PO.1 | Rechtsstaat

Weefactor 1

Afnamemoment **Maart-april** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B**

Toelichting:

De praktijk van de Rechtsstaat. Leerlingen zullen de leerstof omtrent strafrecht verwerken in een praktische opdracht.

PO.2 | Maatschappelijk vraagstuk + presentatie in debatvorm

Weefactor 2

Afnamemoment **Juni** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B, C, D en E**

Toelichting:

Leerlingen kiezen een actueel maatschappelijk vraagstuk en onderzoeken, analyseren, beschrijven en presenteren dit in groepen in een debatvorm. Een grote praktische, domein overstijgende opdracht, waarin de theorie rond politieke besluitvorming een praktische uitwerking krijgt aan de hand van een maatschappelijk vraagstuk.

Toelichting schoolexamens

T.1 | Inleiding filosofie & wijsgerige Antropologie

Weefactor 2

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **90 min.** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B2, B3**

Toelichting:

T.2 | Ethiek

Weefactor 2

Afnamemoment **Maart** | Tijdsduur **90 min.** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **C2, C3**

Toelichting:

PO.1 | Filosofisch betoog

Weefactor 3

Afnamemoment **Mei** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **A1, A2**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

PO.1 | CZP I

Weefactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A**

Toelichting:
Cultureel zelfportret.

PO.2 | DISCAP I

Weefactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **A, B**

Toelichting:
Kunstdiscipline met bijbehorende culturele activiteit van professionals.

PO.3 | DISCAP II

Weefactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **A, B**

Toelichting:
Kunstdiscipline met bijbehorende culturele activiteit van professionals.

PO.4 | Onderzoeksopdracht binnen de kunsten

Weefactor 3

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **C**

Toelichting:

PO.5 | DISCAP III

Weefactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **A, B**

Toelichting:
Kunstdiscipline met bijbehorende culturele activiteit van professionals.

PO.6 | CZP II

Weefactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **D**

Toelichting:
Cultureel zelfportret.

Toelichting schoolexamens

Inleverdata in overleg met de docent.

Herprofilen bij CKV
Leerlingen sluiten CKV in 4 Havo af met een cijfer dat meetelt in het combinatiecijfer samen met maatschappijleer en het profielwerkstuk.

CKV is een vak met uitsluitend praktische opdrachten. Praktische opdrachten zijn in principe niet herkansbaar. Voor CKV wordt de herkansing geboden in de vorm van herprofilering. Dit is mogelijk voor PO.2, PO.3, en PO.5. Na het bekendmaken van de cijfers voor een PO kunnen leerlingen met een cijfer lager dan 6,5 zich bij de eigen vakdocent aanmelden voor herprofilen.

Herprofilen betekent dat de leerling de ingeleverde opdracht aanvult/verbetert. De vakdocent beoordeelt of deze aanvulling/verbetering leidt tot een hoger cijfer. De leerling heeft hierdoor ten opzichte van de andere leerlingen meer tijd voor het maken van dezelfde opdracht. Dit wordt door de docent meegenomen in de beoordeling. Het hoogste cijfer telt.

De aanvulling/verbetering van de PO wordt uiterlijk 10 dagen na het bekend maken van de cijfers in de klas ingeleverd. Werk dat later wordt ingeleverd wordt niet meer beoordeeld.

Indien een leerling te laat is met inleveren, maar vindt dat dit door overmacht komt, legt hij/zij dit ter beoordeling voor aan de afdelingsleider. Na het horen van de leerling, ouders en vakdocent neemt de afdelingsleider het besluit of de opdracht alsnog wordt beoordeeld of niet.

Hd.1 | Elke les van het gehele schooljaar; Actieve deelname (zie toelichting)

Weegfactor 0

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **N.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Handelingsdeel** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **N.v.t.**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens**Inhoud**

Leerlingen in de tweede fase havo krijgen in het programma Lichamelijke Opvoeding (LO) een veelzijdige en gestructureerd bewegingsaanbod. Gezien het belang dat de school hecht aan wekelijks en gestructureerd bewegingsonderwijs hebben we gekozen voor de volgende aanpak.

Studielast = contacttijd

Er is gekozen om geen schriftelijke handelingen in te roosteren. Ook de onderdelen 'bewegen en regelen', 'bewegen en gezondheid' en 'bewegen en de maatschappij' worden niet separaat ingeroosterd, maar in de lessen geïntegreerd. Er moet veel worden bewogen.

Inhalen gemiste lessen

Dit houdt in dat alle ingeroosterde lessen moeten worden gevolgd en gemiste lessen altijd moeten worden ingehaald. Er moet ook ingehaald worden als er sprake is van onvoldoende inzet of gedrag dat de normale uitvoering van de les verstoort. In geval van een langdurige of chronische blessures of andere bijzonderheden dient contact te worden opgenomen met de betreffende LO docent om tot een oplossing te komen.

Leerlingen kunnen gemiste en onvoldoende lessen inhalen gedurende de gehele week bij elke LO-les van onze school. De leerling mag op dat moment geen andere les hebben. Wanneer een leerling een les wil inhalen, dient de leerling dit vooraf af te spreken met de LO docent die de betreffende les geeft. Verder zal de sectie LO een inhaalles (of inhaallessen) inplannen in de lesvrije schoolexamen- weken (SE-veckes).

Per periode moet een leerling proberen het vak weer op 0 gemiste/onvoldoende lessen te hebben om een ophoping van gemiste/onvoldoende lessen te voorkomen.

De perioden zijn als volgt ingedeeld:

1. Zomervakantie-herfstvakantie
2. Herfstvakantie-kerstvakantie
3. Kerstvakantie-meivakantie
4. Meivakantie-zomervakantie

Beoordeling

Het vak LO bestaat enkel uit handelingen. Deze worden als 'voldoende' (v) of 'onvoldoende' (o) beoordeeld. In 4 havo wordt een leerling bevorderd indien de handelingen naar behoren zijn afgesloten. Een leerling met eindbeoordeling 'onvoldoende' is te allen tijde bespreekgeval en zal op een of andere wijze de handelingen naar behoren moeten afronden voor overgang naar 5 havo.

Magister

De hoeveelheid openstaande inhaallessen, de huidige beoordeling (voldoende/onvoldoende) en overige informatie is terug te vinden in Magister.

T.1 | domeinen Getallen; Verhoudingen; Meten en meetkunde; Verbanden

Weegfactor 1

Afnamemoment **Maart** | Tijdsduur **90 min.** | Herkansing **Ja**Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **referentieniveau 3**

Toelichting:

N.B. de rekentoets is alleen bestemd voor de leerlingen die geen wiskunde in hun pakket hebben.

Toegestane hulpmiddelen:

- Passer, liniaal/geodriehoek;
- Rekenmachine bij een deel van het examen.

Voor een leerling die deelneemt aan het examenprogramma VMBO-T of Havo en het vak wiskunde als extra vak heeft gekozen, geldt het volgende: als de leerling het vak wiskunde uiteindelijk niet in de uitslagbepaling van het eindexamen laat meetellen, wordt het behaald examenresultaat wiskunde gezien als de uitslag van het schoolexamen rekenen 2F (voor VMBO-T) of rekenen 3F (voor Havo).

Toelichting schoolexamens